

32002L0047

27.6.2002.

EIROPAS KOPIENU OFICIĀLAIS VĒSTNESIS

L 168/43

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2002/47/EK

(2002. gada 6. jūnijs)

par finanšu nodrošinājuma līgumiem

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu, un jo īpaši tā 95. pantu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu ⁽¹⁾,ņemot vērā Eiropas Centrālās bankas atzinumu ⁽²⁾,ņemot vērā Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽³⁾,saskaņā ar Līguma 251. pantā paredzēto procedūru ⁽⁴⁾,

tā kā:

(1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 98/26/EK (1998. gada 19. maijs) par norēķinu galīgumu maksājumu un vērtspapīru norēķinu sistēmās ⁽⁵⁾ bija svarīgs posms droša maksājumu un norēķinu sistēmu tiesiskā regulējuma izveides procesā. Īstenojot minēto direktīvu, tika konstatēts, ka ir svarīgi ierobežot sistēmisko risku, kas šādās sistēmās pastāv sakarā ar to, ka līdzās pastāv dažādas juridiskās sistēmas, un ka būtu pareizi ieviest kopīgus noteikumus attiecībā uz nodrošinājumiem, kas sniegti atbilstīgi minētajām sistēmām.

(2) Savā 1999. gada 11. maija Eiropas Parlamentam un Padomei adresētajā paziņojumā par finanšu pakalpojumiem "Attiecībā uz finanšu pakalpojumiem izvirzīto darbības principu īstenošana: rīcības plāns", Komisija, apspriedusies ar tirgus ekspertiem un valsts iestādēm, apņēmusies izstrādāt turpmāku tiesību aktu priekšlikumus attiecībā uz nodrošinājumiem, kas veicinātu turpmāku progresu šajā jomā, papildu pārmaiņām, ko pieļauj Direktīva 98/26/EK.

(3) Jāizveido Kopienas režīms, kas piemērojams nodrošinājumiem, kas sniegti vērtspapīru un skaidras naudas veidā (še turpmāk saukti par finanšu nodrošinājumiem) gan atbilstīgi galvojuma tiesībām, gan atbilstīgi īpašumtiesību nodošanas tiesībām, ieskaitot atpirkšanas līgumus (*repos*). Šis režīms veicinās finanšu tirgus integrāciju un ienesīgumu, kā arī Kopienas finanšu sistēmas stabilitāti un, tādējādi, pakalpojumu sniegšanas brīvību un kapitāla brīvu apriti finanšu pakalpojumu vienotajā tirgū. Šī direktīva jo īpaši attiecas uz divpusējiem finanšu nodrošinājuma līgumiem.

(4) Šī direktīva pieņemta Eiropas tiesiskā reglamentējuma kontekstā, jo īpaši veido minētā Direktīva 98/26/EK, kā arī Eiropas Parlamenta un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2001/24/EK (2001. gada 4. aprīlis) par kredītiestāžu sanāciju un likvidāciju ⁽⁶⁾, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2001/17/EK (2001. gada 19. marts) par apdrošināšanas sabiedrību sanāciju un likvidāciju ⁽⁷⁾ un Padomes Regula (EK) Nr. 1346/2000 (2000. gada 29. maijs) par maksātnespējas procedūrām ⁽⁸⁾. Šī direktīva ir saskaņā ar šo līdzšinējo tiesību aktu vispārējo struktūru, un tajā paredzētie noteikumi nav pretrunā ar tiem. Būtībā šī direktīva papildina spēkā esošos tiesību aktus, risinot citus jautājumus un paplašinot tos konkrētās jomās, kas jau aplūkotas minētajos tiesību aktos.

(5) Lai stiprinātu finanšu nodrošinājuma līgumu juridisko noteiktību, dalībvalstīm būtu jāgādā par to, ka šādiem līgumiem nebūtu piemērojami daži noteikumi to maksātnespējas tiesībās, jo īpaši tie, kas varētu kavēt finanšu nodrošinājuma īstenojumu vai rada neskaidrības par tādu pašreizējo metožu spēkā esamību kā divpusējs noslēguma ieskaits (*close-out netting*), papildu nodrošinājuma sniegšana vai nodrošinājuma aizstāšana.

(6) Šī direktīva neattiecas uz tādām tiesībām kā tiesības uz restitūciju, kas rodas sakarā ar kļūdu, pārpratumu vai rīcībspējas trūkumu, kuras varētu būt kādai personai attiecībā uz finanšu nodrošinājumu un kuru pamatā nav ne finanšu nodrošinājuma līgums, ne kāds juridisks noteikums vai tiesību norma, kas saistīta ar likvidācijas procesa vai sanācijas pasākumu sākšanu vai turpināšanu.

(7) Direktīvā 98/26/EK izvirzītais princips saskaņā ar finanšu instrumentiem, kas nodrošinājumam nododami ar ierakstu kontā, piemēro tās valsts likumu, kur atrodas atbilstošais reģistrs, konts vai centralizētā noguldījumu sistēma, jāpaplašina, lai aptvertu šīs direktīvas piemērojuma jomu tā, lai nodrošinātu juridisku noteiktību gadījumos, kad šādi instrumenti sniegti finanšu nodrošinājumam pārrobežu darījumos.

(8) Šobrīd visas dalībvalstis atbalsta *lex rei sitae* principu, saskaņā ar kuru finanšu nodrošinājuma atrašanās vietas valsts likums ir noteicošais, novērtējot finanšu

⁽¹⁾ OV C 180 E, 26.6.2001., 312. lpp.

⁽²⁾ OV C 196, 12.7.2001., 10. lpp.

⁽³⁾ OV C 48, 21.2.2002., 1. lpp.

⁽⁴⁾ Eiropas Parlamenta 2001. gada 13. decembra atzinums (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēts), Padomes 2002. gada 5. marta kopējā nostāja (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta) un Eiropas Parlamenta 2002. gada 15. maija lēmums.

⁽⁵⁾ OV L 166, 11.6.1998., 45. lpp.

⁽⁶⁾ OV L 125, 5.5.2001., 15. lpp.

⁽⁷⁾ OV L 110, 20.4.2001., 28. lpp.

⁽⁸⁾ OV L 160, 30.6.2000., 1. lpp.

- nodrošinājuma līguma spēkā esamību un piemērojamību attiecībā pret trešām personām. Neskarot šīs direktīvas piemērojumu tieši turētajiem vērtspapīriem, būtu jānosaka tāda nodrošinājuma atrašanās vieta, ko veido finanšu instrumenti, kas nododami ar ierakstu kontā un ko glabā, izmantojot vienu vai vairākus starpniekus. Ja nodrošinājumaņēmējam ir nodrošinājuma līgums, kas ir spēkā un ir piemērojams saskaņā ar tās valsts tiesībām, kur tiek turēts attiecīgais konts, tad nodrošinājumu spēkā esamība attiecībā pret konkurējošām īpašuma vai cita veida tiesībām un piemērojamība būtu regulējama vienīgi saskaņā ar minētās valsts tiesībām; tas ļautu novērst juridisko nenoteiktību, kas būtu iespējama pret-runīgos gadījumos, ievērojot kādus citus neparedzētus tiesību aktus.
- (9) Lai ierobežotu administratīvās formalitātes, kas jāveic personām, kas izmanto finanšu nodrošinājumu, ko aptver šīs direktīvas piemērojuma joma, vienīgais spēkā esamības nosacījums, ko attiecībā uz finanšu nodrošinājumu var izvirzīt valsts tiesībās, ir tas, ka finanšu nodrošinājumu sniedz, nodod, tur, reģistrē vai citādi paredz tā, lai tas būtu nodrošinājumaņēmēja vai tā pilnvarotās personas valdījumā vai kontrolē, neliedzot nodrošinājuma metodes, kas nodrošinājuma devējam ļauj aizstāt nodrošinājumu vai saņemt atpakaļ nodrošinājuma pārpalikumu.
- (10) To pašu iemeslu dēļ uz finanšu nodrošinājuma līgumu vai finanšu nodrošinājuma līgumam atbilstīga finanšu nodrošinājuma sniegšanu, spēkā esamību, noslēgšanu, piemērojamību vai pieņemamību par pierādījumu nebūtu jāattiecina nekāda formāla darbība, piemēram, kāda īpaša vai specifiska dokumenta izveidošana, reģistrēšana kādā oficiālā vai valsts iestādē vai oficiālā reģistrā, sludinājuma ievietošana avīzē, laikrakstā vai reģistrā, oficiāla vai cita veida publikācija, paziņojums valsts ierēdnim vai īpašā veidā sniegti pierādījumi par dokumenta izveidošanas dienu, attiecīgo finansiālo saistību summu vai citiem faktiem. Tomēr šai direktīvai jānosaka tirgus efektivitāte un līguma pušu un trešo personu drošība, tādējādi *inter alia* novēršot krāpšanu. Šis līdzsvars nodrošināms ar to, ka šīs direktīvas piemērojuma joma aptver vienīgi finanšu nodrošinājuma līgumus, kas paredz jebkāda veida atsavinājumu, t.i., finanšu nodrošinājuma sniegšanu, un kam finanšu nodrošinājuma sniegšanu var apliecināt rakstiski vai ar pastāvīgu informācijas nesēju starpniecību, tādējādi nodrošinot šā nodrošinājuma izsekojamību. Šajā direktīvā par formālām darbībām neuzskata darbības, kas saskaņā ar kādas dalībvalsts tiesībām paredzētas kā nepieciešamas nosacījums, lai nodotu finanšu instrumentus vai radītu galvojamuma tiesības attiecībā uz finanšu instrumentiem (izņemot ar ierakstu kontā nododamos finanšu instrumentus), piemēram, indosaments attiecībā uz ordera vērtspapīriem vai ieraksts emitenta reģistrā attiecībā uz vārda vērtspapīriem.
- (11) Turklāt šai direktīvai jāaizsargā tikai tādi finanšu nodrošinājuma līgumi, ko var apliecināt. Šos līgumus var apliecināt rakstiski vai kādā citā juridiski saistošā veidā saskaņā ar likumu, kas tiem piemērojams.
- (12) Finanšu nodrošinājumu izmantošanas vienkāršošana, pateicoties administratīvo formalitāšu ierobežojumam, veicina efektivitāti Eiropas Centrālās bankas un Ekonomikas un monetārās savienības dalībvalstu centrālo banku pārrobežu darījumos, kas vajadzīgi kopējās monetārās politikas īstenošanai. Turklāt, zināmā mērā aizsargājot finanšu nodrošinājuma līgumus pret dažām maksātnespējas tiesību normām, kopējā monetārā politika tiek stiprināta plašākā aspektā, kam atbilstoši naudas tirgus dalībnieki savā starpā līdzsvaro kopējo tirgus likviditāti, izmantojot pārrobežu darījumus, ko aptver ar nodrošinājumi.
- (13) Šīs direktīvas mērķis ir aizsargāt tādu finanšu nodrošinājuma līgumu spēkā esamību, kuru pamatā nodrošinājuma paredzētas skaidras naudas vai finanšu instrumentu nodošana valdījumā pilnā mērā, piemēram, liedzot iespēju "pār kvalificēt" minētos finanšu nodrošinājuma līgumus (tostarp atpirkšanas līgumus) ķīlu tiesībās.
- (14) Būtu jāaizsargā divpusējais noslēguma ieskaits (*close-out netting*) ne tikai kā izpildes mehānisms finanšu nodrošinājuma līgumiem, kas paredz īpašumtiesību nodošanu, tostarp atpirkšanas līgumiem, bet arī plašākā nozīmē, kad noslēguma ieskaits ir neatņemama finanšu nodrošinājuma līgumu daļa. Jāaizsargā pārdomāta riska vadības prakse, ko plaši izmanto finanšu tirgos, dodot dalībniekiem iespēju uz neto vērtību pamata pārvaldīt un samazināt kredītriskus, kas saistīti ar visu veidu finanšu darījumiem, kad neto kredītrisku aprēķina, apkopojot visus pašreizējos riskus, ko rada visi vēl nepabeigtie darījumi ar kādu konkrētu partneri, kam seko simetrisko posteņu ieskaits, kas ļauj iegūt vienotu kopsummu, ko tad salīdzina ar finanšu nodrošinājuma faktisko vērtību.
- (15) Šai direktīvai nebūtu jāskar valstu tiesībās paredzētās prasības vai ierobežojumi attiecībā uz to, kā tad, kad tiek veikts ieskaits vai pārreķināšana, ņem vērā prasījumus un saistības, piemēram, saistībā ar to savstarpīgumu vai ar to, ka šie prasījumi un saistības noslēgtas pirms brīža, kad nodrošinājumaņēmējs uzzinājis vai viņam būtu vajadzējis uzzināt par to, ka sāks likvidācijas process vai pieņemts sanācības pasākums attiecībā uz nodrošinājuma devēju, (vai kādu saistošu tiesību aktu, kurā paredzēta minēto procesu sākšana).

- (16) Pārdomāta prakse, ko piekopiņ finanšu tirgos un ko atbalsta pārraudzības iestādes, un saskaņā ar kuru finanšu tirgus dalībnieki pārvalda un ierobežo savu savstarpējo kredītrisku, izmantojot papildu finanšu nodrošinājuma (*top-up collateral*) mehānismus, kur kredītrisks un finanšu nodrošinājums tiek novērtēts, pamatojoties uz to tirgus vērtību (*mark to market*), un kreditors tad var prasīt papildu finanšu nodrošinājumu vai finanšu nodrošinājuma varbūtēja pārpalikuma kompensēšanu, būtu jāaizsargā pret atsevišķiem automatiskas spēkā neesamības noteikumiem. Tas pats attiecas uz iespēju finanšu nodrošinājumam paredzētus aktīvus aizstāt ar līdzvērtīgiem aktīviem. Vienīgais mērķis ir gādāt par to, lai nevarētu apšaubīt papildu finanšu nodrošinājumu vai nodrošinājuma aizstāšanu tikai tāpēc, ka attiecīgās finansālās saistības pastāvējušas pirms finanšu nodrošinājuma paredzēšanas, vai tāpēc, ka finanšu nodrošinājums paredzēts noteiktā laikposmā. Tomēr tas neskar iespēju saskaņā ar valsts tiesību aktiem pārbaudīt finanšu nodrošinājuma līgumu un sākotnējā finanšu nodrošinājuma sniegšanu, papildu finanšu nodrošinājuma sniegšanu vai finanšu nodrošinājuma aizstāšanu, piemēram, tad, kad tas darīts ar nolūku, lai kaitētu citiem kreditoriem (tas *inter alia* attiecas uz darbībām, kuru pamatā ir krāpšana, vai līdzīgas normas spēkā neesamības jomā, ko var piemērot noteiktā periodā).
- (17) Šī direktīva paredz ātras un neformālas izpildes procedūras, lai pasargātu finansiālo stabilitāti un ierobežotu domino efektu gadījumā, kad kāda finanšu nodrošinājuma līguma puse nepilda savus pienākumus. Tomēr šajā direktīvā iepriekš minētie mērķi ir saskaņoti ar nodrošinājuma devēja un trešo personu aizsardzību, viennozīmīgi apstiprinot dalībvalstu iespēju saglabāt vai ieviest savas valsts tiesību aktos *a posteriori* kontroles mehānismu, ko tiesas var īstenot saistībā ar finanšu nodrošinājuma izpildi vai novērtēšanu un attiecīgo finansiālo saistību aprēķinu. Šādam kontroles mehānismam jāsniedz tiesu iestādēm iespēja pārliecināties, vai finanšu nodrošinājuma izpilde vai novērtēšana ir veikta parastos komerciālos apstākļos.
- (18) Būtu jābūt iespējai sniegt nodrošinājumu skaidras naudas veidā saskaņā ar sistēmām attiecībā uz īpašumtiesību nodošanu un galvojumu sniegšanu, ko attiecīgi aizsargā tas, ka ieskaita mehānismus vai skaidras naudas iekļāšanas režīmu atzīst. Par "skaidru naudu" saukti noguldījumi kontā vai tamlīdzīgi noguldījumi, piemēram, termiņnoguldījumi vai noguldījumi naudas tirgū, tādējādi viennozīmīgi izslēdzot banknotes.
- (19) Šajā direktīvā paredzētas "izmantojuma tiesības" attiecībā uz finanšu nodrošinājuma līgumiem, kur paredzēts nodrošinājums, kas sekmēs finanšu tirgu likviditāti, pateicoties nodrošinājumam paredzētu vērtspapīru atkārtotam izmantojumam. Šim izmantojuma tiesībām tomēr nebūtu jāskar attiecīgās valsts tiesību akti par aktīvu nošķiršanu un vienlīdzīgu attieksmi pret kreditoriem.
- (20) Šī direktīva neskar to, kā darbojas nodrošinājumam paredzētu vērtspapīru tādi līgumā noteikti nosacījumi kā tiesības un saistības un citi emisijas noteikumos iekļauti nosacījumi, un visas pārējās tiesības un saistības un nosacījumi, kas piemērojami attiecībās starp šādu instrumentu emitentiem un turētājiem, un kādas ir to sekas.
- (21) Šī direktīva atbilst pamattiesībām un jo īpaši principiem, kas izvirzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā.
- (22) Sakarā ar to, ka paredzētās darbības mērķi, tas ir, izveidot minimālu režīmu attiecībā uz finanšu nodrošinājumu izmantošanu, dalībvalstis nevar pienācīgi sasniegt un minētās rīcības mēroga un seku dēļ šo mērķi labāk var sasniegt Kopienas līmenī, Kopiena var noteikt pasākumus saskaņā ar subsidiaritātes principu, kā noteikts Līguma 5. pantā. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šī direktīva nepārsniedz to, kas ir vajadzīgs šā mērķa sasniegšanai,

IR PIENĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

Priekšmets un piemērojuma joma

1. Šī direktīva nosaka Kopienas režīmu, kas piemērojams tādiem līgumiem par nodrošinājumu skaidras naudas vai finanšu instrumentu veidā, šie turpmāk saukti par "finanšu nodrošinājuma līgumiem", kuri atbilst 2. un 5. punktā noteiktajām prasībām, un finanšu nodrošinājumiem atbilstoši 4. un 5. punktā paredzētajiem noteikumiem.
  2. Nodrošinājuma ņēmējam un nodrošinājuma devējam jāpieder pie kādas no šādām kategorijām:
    - a) valsts iestāde (izņemot valsts nodrošinātus uzņēmumus, ja vien tie nav attiecināmi uz b) līdz e) apakšpunktu), tostarp:
      - i) dalībvalstu valsts sektora struktūras, kam uzticēta valsts pārvaldība vai kas darbojas šajā jomā; un
      - ii) dalībvalstu valsts sektora struktūras, kas var turēt klientus;
    - b) centrālā banka, Eiropas Centrālā banka, Starptautisko norēķinu banka, daudzpusējas attīstības banka atbilstoši definīcijai Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2000/12/EK (2000. gada 20. marts) par kredītiestāžu darbības sākšanu un veikšanu ⁽¹⁾ 1. panta 19. punktā, Starptautiskais valūtas fonds un Eiropas Investīciju banka;
- (19) Šajā direktīvā paredzētas "izmantojuma tiesības" attiecībā uz finanšu nodrošinājuma līgumiem, kur paredzēts nodrošinājums, kas sekmēs finanšu tirgu likviditāti, pateicoties nodrošinājumam paredzētu vērtspapīru atkārtotam izmantojumam. Šim izmantojuma tiesībām tomēr nebūtu jāskar attiecīgās valsts tiesību akti par aktīvu nošķiršanu un vienlīdzīgu attieksmi pret kreditoriem.
- (20) Šī direktīva neskar to, kā darbojas nodrošinājumam paredzētu vērtspapīru tādi līgumā noteikti nosacījumi kā tiesības un saistības un citi emisijas noteikumos iekļauti nosacījumi, un visas pārējās tiesības un saistības un nosacījumi, kas piemērojami attiecībās starp šādu instrumentu emitentiem un turētājiem, un kādas ir to sekas.
- (21) Šī direktīva atbilst pamattiesībām un jo īpaši principiem, kas izvirzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā.
- (22) Sakarā ar to, ka paredzētās darbības mērķi, tas ir, izveidot minimālu režīmu attiecībā uz finanšu nodrošinājumu izmantošanu, dalībvalstis nevar pienācīgi sasniegt un minētās rīcības mēroga un seku dēļ šo mērķi labāk var sasniegt Kopienas līmenī, Kopiena var noteikt pasākumus saskaņā ar subsidiaritātes principu, kā noteikts Līguma 5. pantā. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šī direktīva nepārsniedz to, kas ir vajadzīgs šā mērķa sasniegšanai,

⁽¹⁾ OV L 126, 26.5.2000., 1. lpp. Direktīva grozīta ar Direktīvu 2000/28/EK (OV L 275, 27.10.2000., 37. lpp.).

c) finanšu iestāde, uz ko attiecas konsultatīva uzraudzība, tostarp:

- i) kredītiestāde, kas atbilst definīcijai Direktīvas 2000/12/EK 1. panta 1. punktā, tostarp minētās direktīvas 2. panta 3. punktā uzskaitītās iestādes;
- ii) ieguldījumu sabiedrība, kas atbilst definīcijai Padomes Direktīvas 93/22/EEK (1993. gada 10. maijs) par ieguldījumu pakalpojumiem vērtspapīru jomā ⁽¹⁾ 1. panta 2. punktā;
- iii) finanšu iestāde, kas atbilst Direktīvas 2000/12/EK 1. panta 5. punkta definīcijai;
- iv) apdrošināšanas sabiedrība, kas atbilst definīcijai Padomes Direktīvas 92/49/EEK (1992. gada 18. jūnijs) par normatīvo un administratīvo aktu koordinēšanu attiecībā uz tiešo apdrošināšanu, kas nav dzīvības apdrošināšana ⁽²⁾ 1. panta a) apakšpunktā, un dzīvības apdrošināšanas sabiedrība, kas atbilst definīcijai Padomes Direktīvas 92/96/EEK (1992. gada 10. novembris) par normatīvo un administratīvo aktu koordinēšanu attiecībā uz tiešo dzīvības apdrošināšanu ⁽³⁾ 1. panta a) apakšpunktā;
- v) pārvedamu vērtspapīru kolektīvo ieguldījumu uzņēmums (PVKIU), kas atbilst definīcijai Padomes Direktīvas 85/611/EEK (1985. gada 20. decembris) par normatīvo un administratīvo aktu koordināciju attiecībā uz pārvedamu vērtspapīru kolektīvu ieguldījumu uzņēmumiem (PVKIU) ⁽⁴⁾ 1. panta 2. punktā;
- vi) pārvaldības sabiedrība, kas atbilst definīcijai Direktīvas 85/611/EEK 1.a panta 2. punktā;

- d) galvenais darījumu starpnieks, norēķinu iestāde vai ieskaita iestāde, kas attiecīgi atbilst Direktīvas 98/26/EK 2. panta c), d) un e) apakšpunkta definīcijām, tostarp līdzīgas iestādes, kuru darbību regulē valsts tiesību akti, kas darbojas standartizētu termiņdarījumu, iespēju līgumu un atvasinātu instrumentu tirgos, uz kuriem nav attiecināma minētā direktīva, un persona, izņemot fiziskās personas, kas kā pilnvarotais vai pārstāvis darbojas vienas vai vairāku citu personu, tostarp obligāciju īpašnieku vai cita veida parāda vērtspapīru īpašnieku, vai jebkuras a) līdz d) apakšpunktā minētās iestādes, vārdā;
- e) persona, izņemot fiziskās personas, tostarp neinkorporēta sabiedrība un personālsabiedrība (*partnership*), ja otra puse ir iestāde, kas atbilst a) līdz d) apakšpunkta definīcijām.

3. Dalībvalstis var noteikt, ka šīs direktīvas darbības jomā neietilpst finanšu nodrošinājuma līgumi, kur viena puse ir 2. punkta e) apakšpunktā minētā persona.

⁽¹⁾ OV L 141, 11.6.1993., 27. lpp. Direktīvā jaunākie grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2000/64/EK (OV L 290, 17.11.2000., 27. lpp.).

⁽²⁾ OV L 228, 11.8.1992., 1. lpp. Direktīvā jaunākie grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2000/64/EK.

⁽³⁾ OV L 360, 9.12.1992., 1. lpp. Direktīvā jaunākie grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2000/64/EK.

⁽⁴⁾ OV L 375, 31.12.1985., 3. lpp. Direktīvā jaunākie grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2001/108/EK (OV L 41, 13.2.2002., 35. lpp.).

Ja dalībvalstis izmanto šādu iespēju, tās informē Komisiju, kura savukārt informē pārējās dalībvalstis.

4. a) Finanšu nodrošinājumu obligāti veido skaidra nauda vai finanšu instrumenti.
- b) Dalībvalstis var noteikt, ka šīs direktīvas darbības jomā neietilpst nodrošinājumi, ko veido nodrošinājuma devēja paša akcijas, akcijas saistītos uzņēmumos atbilstīgi Padomes Septītajai direktīvai 83/349/EEK (1983. gada 13. jūnijs), kas attiecas uz konsolidētajiem pārskatiem ⁽⁵⁾ un akcijas tādos uzņēmumos, kuru vienīgais uzdevums ir turēt īpašumā nodrošinājuma devēja uzņēmējdarbības veikšanai vajadzīgos ražošanas pamatlīdzekļus vai nekustamo īpašumu.
5. Šo direktīvu piemēro, tiklīdz finanšu nodrošinājums ir paredzēts un to var apliecināt ar rakstisku dokumentu.

Izmantojot šo rakstisku dokumentu, kas apliecina to, ka finanšu instrumenti vai skaidra nauda paredzēta nodrošinājumam, ir jābūt identificējamam finanšu nodrošinājumam, uz kuru tas attiecas. Šim nolūkam pietiekami pierādīt, ka nodrošinājums tādu finanšu instrumentu veidā, kuri pārvedami ar ierakstu kontā, ir kreditēts attiecīgajā kontā vai veido tajā kredītu un ka nodrošinājums skaidras naudas veidā ir kreditēts paredzētajā kontā vai veido tajā kredītu.

Šo direktīvu piemēro finanšu nodrošinājuma līgumiem, ja konkrēto līgumu var apliecināt rakstiski vai citiem juridiski līdzvērtīgiem līdzekļiem.

2. pants

Definīcijas

1. Šajā direktīvā

- a) "finanšu nodrošinājuma līgums" ir līgums par finanšu nodrošinājumu īpašumtiesību nodošanas veidā vai līgums par finanšu nodrošinājumu galvojuma veidā, neatkarīgi no tā, vai uz to attiecas kāds vispārējs nolīgums (*master agreement*) vai vispārēji noteikumi vai nosacījumi;
- b) "līgums par finanšu nodrošinājumu īpašumtiesību nodošanas veidā" ir kāds līgums, ieskaitot atpiršanas līgumus, saskaņā ar kuru nodrošinājuma devējs nodod nodrošinājuma ņēmējam visas īpašumtiesības uz nodrošinājumam paredzētajiem finanšu instrumentiem vai skaidro naudu, lai nodrošinātu vai citādi garantētu attiecīgo finansiālo saistību izpildi;
- c) "līgums par finanšu nodrošinājumu galvojuma veidā" ir kāds līgums, saskaņā ar kuru nodrošinājuma devējs nodod nodrošinājuma ņēmējam vai par labu tam nodrošinājumam paredzēto skaidro naudu vai finanšu instrumentus un saglabā visas īpašumtiesības uz šiem aktīviem, kad tiek nodibinātas attiecīgās galvojuma tiesības;

⁽⁵⁾ OV L 193, 18.7.1983., 1. lpp. Direktīvā jaunākie grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2001/65/EK (OV L 283, 27.10.2001., 28. lpp.).

- d) "skaidra nauda" ir naudas līdzekļi, kas jebkurā valūtā kreditēti kādā kontā vai līdzvērtīgi prasījumi, kas dod tiesības uz naudas atmaksu, piemēram, noguldījumi naudas tirgū;
- e) "finanšu instrumenti" ir sabiedrību akcijas un citi vērtspapīri, kas līdzvērtīgi sabiedrību akcijām, kā arī obligācijas un citi parāda instrumenti, kas ir tirgojami kapitāla tirgū, un visi citi vērtspapīri, ko parasti tirgo un kas dod tiesības iegūt šādas akcijas, obligācijas vai citus vērtspapīrus parakstīšanas, iegādes vai apmaiņas ceļā, vai kas dod tiesības saņemt skaidras naudas izmaksu (izņemot maksāšanas instrumentus), tostarp kolektīvo ieguldījumu uzņēmumu sertifikāti, naudas tirgus instrumenti, kā arī prasījumi, kas attiecas uz kādu no iepriekšminētajiem instrumentiem, un tiesības uz kādu no šiem instrumentiem vai attiecībā uz kādu no tiem;
- f) "attiecīgās finansiālās saistības" ir saistības, ko nodrošina ar finanšu nodrošinājuma līgumu un kas dod tiesības saņemt skaidras naudas izmaksu un/vai finanšu instrumentu saņemšanu.

Attiecīgās finansiālās saistības pilnīgi vai daļēji var būt

- i) pašreizējās saistības, neatkarīgi no tā, vai uz tām attiecas kāds noteikums vai nosacījums, kā arī turpmākās saistības (tostarp arī saistības, kas izriet no vispārēja nolīguma vai līdzīgiem noteikumiem);
- ii) saistības, kas kādai citai personai (nevis nodrošinājuma devējam) ir pret nodrošinājumaņēmēju; vai
- iii) kādas noteiktas kategorijas vai veida neregulāras saistības;
- g) "nodrošinājums tādu finanšu instrumentu veidā, kuri pārveidami ar ierakstu kontā" ir finanšu instrumenti, ko nodod saskaņā ar finanšu nodrošinājuma līgumu un uz kuriem īpašumtiesības apliecinātas ar ierakstiem reģistrā vai kontā, ko tur starpnieks vai kas tiek turēts tā vārdā;
- h) "attiecīgais konts" saistībā ar nodrošinājumu tādu finanšu instrumentu veidā, kuri pārveidami ar ierakstu kontā, atbilstīgi finanšu nodrošinājuma līgumam, ir reģistrs vai konts — ko var turēt nodrošinājumaņēmējs — kurā veic ierakstus, saskaņā ar kuriem finanšu instrumenti kā nodrošinājums tiek nodoti nodrošinājumaņēmējam;
- i) "līdzvērtīgs nodrošinājums":
- i) saistībā ar skaidru naudu — tādas pašas summas maksājums vienā un tajā pašā valūtā;
- ii) saistībā ar finanšu instrumentiem — viena un tā paša emitenta vai parādnieka finanšu instrumenti, kas pieder tam pašam izlaidumam vai kategorijai un kam ir tāda pati vienā un tajā pašā valūtā izteikta nominālvērtība un apraksts, vai — gadījumā, kad finanšu nodrošinājuma līgums paredz citu aktīvu nodošanu atsevišķos gadījumos, kas ir saistīti ar finanšu instrumentiem, kas sniegti kā finanšu nodrošinājums, vai skar šādus instrumentus — šie citi aktīvi;
- j) "likvidācijas process" ir kopīgs process, kurā tiek realizēti aktīvi un attiecīgie ieņēmumi pēc vajadzības sadalīti starp kreditoriem, akcionāriem vai dalībniekiem un kurš paredz administratīvas vai tiesu iestādes iejaukšanos, ieskaitot gadī-

jumus, kad šis kopīgais process tiek izbeigts ar mierizlīgumu vai kādu līdzīgu pasākumu, neatkarīgi no tā, vai tā pamatā ir vai nav maksātnespēja un vai tas ir brīvprātīgs vai obligāts;

- k) "sanācijas pasākumi" ir pasākumi, kas paredz administratīvo vai tiesu iestāžu iejaukšanos un ir paredzēti tam, lai saglabātu vai atjaunotu finansiālo stāvokli, un kas skar trešo personu iepriekš spēkā esošās tiesības, ieskaitot jo īpaši pasākumus attiecībā uz maksājumu pārtraukšanu, izpildes pasākumu apturēšanu vai prasību samazināšanu;
- l) "izpildes notikums" ir līguma pārkāpums vai kāds cits līdzīgs notikums pušu starpā, kam īstenojoties saskaņā ar finanšu nodrošinājuma līgumu vai tiesību normām nodrošinājumaņēmējs ir tiesīgs realizēt vai pārņemt finanšu nodrošinājumu vai stājas spēkā noslēguma ieskaita noteikums;
- m) "izmantojuma tiesības" ir nodrošinājumaņēmēja tiesības kā īpašniekam izmantot un atsavināt finanšu nodrošinājumu, kas sniegts saskaņā ar noteikumiem līgumā par finanšu nodrošinājumu galvojuma veidā;
- n) "noslēguma ieskaita noteikums" ir noteikums kādā finanšu nodrošinājuma līgumā vai kādā līgumā, kur ietilpst finanšu nodrošinājuma līgums, vai gadījumā, kad šāda veida noteikumu nav, jebkura tiesību aktu norma, atbilstīgi kam, īstenojoties izpildes notikumam, vai nu ar pārrēķinu, vai arī ar ieskaitu, vai citādi ir šādi iznākumi:
- i) pušu saistību izpildi paātrina, paredzot to tūlītēju izpildi; tās tiek izteiktas vienā saistībā samaksāt summu, kas atbilst minēto saistību tā brīža novērtētajai vērtībai, vai anulētas un aizstātas ar saistību samaksāt iepriekš minēto summu; un/vai
- ii) tiek izveidots pārskats par summām, kas pusēm ir savstarpēji jāmaksā saskaņā ar šīm saistībām, un tā puse, kuras parāds ir lielāks, samaksā otram pusei neto saldo summu.

2. Šajā direktīvā norādes uz kādu "noteiktu" finanšu nodrošinājuma vai kāda finanšu nodrošinājuma "sniegšanu" nozīmē tā nodošanu, pārveidumu, turēšanu, reģistrēšanu vai citādas darbības, pateicoties kurām šis finanšu nodrošinājums nonāk nodrošinājumaņēmēja vai tā pilnvarotās personas valdījumā vai kontrolē. Nodrošinājuma devēja tiesības uz finanšu nodrošinājuma aizstāšanu vai uz tā atlikuma saņemšanu atpakaļ neskar finanšu nodrošinājumu, kas sniegts par labu nodrošinājumaņēmējam atbilstoši šīs direktīvas noteikumiem.

3. Šajā direktīvā norādes uz jēdzienu "rakstiski" nozīmē arī elektroniskos dokumentus un citus pastāvīgus informācijas nesējus.

3. pants

Formālās prasības

1. Dalībvalstis nosaka, ka finanšu nodrošinājuma līguma izveide, spēkā esamība, noslēgšana, piemērojamība vai pieņemamība par pierādījumu vai finanšu nodrošinājuma sniegšana saskaņā ar finanšu nodrošinājuma līgumu nav atkarīga no kādas formālas darbības.

2. Šā panta 1. punkts neskar šīs direktīvas piemērošanu no brīža, kad tiek sniegts finanšu nodrošinājums, un ar noteikumu, ka šo sniegšanu var apliecināt rakstiski un ka finanšu nodrošinājuma līgumu var apliecināt rakstiski vai juridiski līdzvērtīgā veidā.

4. pants

Finanšu nodrošinājuma līgumu izpilde

1. Dalībvalstis nodrošina, ka — īstenojoties nodrošinājuma izpildes notikumam — nodrošinājumaņēmējs var realizēt jebkuru finanšu nodrošinājumu, kas sniegts saskaņā ar finanšu nodrošinājuma līgumu, atbilstoši vienam no turpmāk norādītajiem darbības aprakstiem un noteikumiem minētajā līgumā:

- a) finanšu instrumentus — pārdodot vai citādi atsavinot tos, kā arī ieskaitā vai izmantojot attiecīgo saistību dzēšanai;
- b) skaidru naudu — attiecīgo summu izmantojot ieskaitā vai attiecīgo saistību dzēšanai.

2. Citāda atsavināšana ir iespējama vienīgi tad, ja:

- a) puses par to vienojušās, noslēdzot līgumu par finanšu nodrošinājuma galvojuma veidā; un
- b) puses, noslēdzot līgumu par finanšu nodrošinājuma galvojuma veidā, ir vienojušās par finanšu instrumentu novērtēšanu.

3. Dalībvalstīm, kas nepieļauj atsavināšanu 2002. gada 27. jūnijā, nav pienākuma to atzīt.

Dalībvalstis, kas izmanto šādu iespēju, informē Komisiju, kura par to informē pārējās dalībvalstis.

4. Uz darbībām finanšu nodrošinājuma īstenošanai, kas paredzētas 1. punktā, ievērojot noteikumus, par ko panākta vienošanās līgumā par finanšu nodrošinājuma galvojuma veidā, neattiecas pienākums:

- a) iepriekš paziņot par nodomu realizēt nodrošinājumu;
- b) gādāt par to, lai īstenošanas noteikumus būtu apstiprinājusi tiesa, valsts amatpersona vai cita persona;
- c) gādāt par to, lai īstenošana tiktu veikta publiskā izsolē vai kādā citā noteiktā veidā; vai

d) gādāt par to, lai būtu pagājis kāds papildu laikposms.

5. Dalībvalstis nodrošina, lai finanšu nodrošinājuma līgums varētu stāties spēkā saskaņā ar tā noteikumiem neatkarīgi no tā, vai pret nodrošinājuma devēju vai nodrošinājumaņēmēju ir sākusis vai tiek turpināts likvidācijas process vai sanācijas pasākumi.

6. Šis pants un 5., 6. un 7. pants neskar attiecīgās valsts tiesību aktos paredzētu prasību attiecībā uz to, ka finanšu nodrošinājumam paredzētu finanšu instrumentu realizēšanu vai novērtēšanu, kā arī attiecīgo finansiālo saistību aprēķināšanu veic atbilstoši parastiem tirdzniecības apstākļiem.

5. pants

Tiesības lietot finanšu nodrošinājumu atbilstīgi līgumam par finanšu nodrošinājuma galvojuma veidā

1. Ciktāl līgumā par finanšu nodrošinājuma galvojuma veidā tas ir paredzēts, dalībvalstis nodrošina, lai nodrošinājumaņēmējs būtu tiesīgs īstenot lietojuma tiesības attiecībā uz finanšu instrumentiem, kas nodoti saskaņā ar līgumu par finanšu nodrošinājuma galvojuma veidā.

2. Kad nodrošinājumaņēmējs īsteno savas lietojuma tiesības, viņš uzņemas saistību nodot līdzvērtīgu nodrošinājumu, lai aizstātu sākotnēji nodrošinājumam paredzētos finanšu instrumentus vēlākais dienā, kas paredzēta attiecīgo finansiālo saistību izpildei, uz kurām attiecas līgums par finanšu nodrošinājuma galvojuma veidā.

Vai arī dienā, kas paredzēta segto finansiālo saistību izpildei, nodrošinājumaņēmējs vai nu nodod līdzvērtīgu nodrošinājumu, vai arī, ciktāl tas pieļauts noteikumos, kas paredzēti līgumā par finanšu nodrošinājuma galvojuma veidā, to izmanto ieskaitā vai nodrošināto saistību dzēšanai.

3. Uz finanšu instrumentiem, kas nodoti, piemērojot 2. punkta pirmo daļu, attiecas tas pats līgums par finanšu nodrošinājuma galvojuma veidā, kas attiecas uz sākotnēji finanšu nodrošinājumam paredzētajiem finanšu instrumentiem, un uzskata, ka tie sniegti saskaņā ar līgumu par finanšu nodrošinājuma galvojuma veidā tajā pašā laikā, kad vispirms tika sniegts sākotnējais finanšu nodrošinājums.

4. Dalībvalstis nodrošina, lai tas, kas nodrošinājumaņēmējs izmanto finanšu nodrošinājuma atbilstīgi šim pantam, nepadarītu par spēkā neesošām vai neīstenojamām nodrošinājumaņēmēja tiesības, ko paredz līgums par finanšu nodrošinājuma galvojuma veidā un kas attiecas uz finanšu nodrošinājumu, kuru nodrošinājumaņēmējs nodevis, piemērojot 2. punkta pirmo daļu.

5. Ja nodrošinājuma izpildes notikums īstenojas tad, kad 2. punkta pirmajā daļā paredzēta saistība vēl nav nokārtota, tad uz minēto saistību var attiecināt noteikumu par gala ieskaitu.

6. pants

Tādu finanšu nodrošinājuma līgumu atzīšana, kur paredzēta īpašumtiesību nodošana

1. Dalībvalstis gādā par to, lai līgumi par finanšu nodrošinājumu īpašumtiesību nodošanas veidā darbotos saskaņā ar tajos paredzētajiem noteikumiem.
2. Ja notikums, kas nosaka nodrošinājuma izpildi, īstenojas, pirms nodrošinājuma ņēmējs izpildījis pienākumu nodot līdzvērtīgu nodrošinājumu saskaņā ar līgumu par finanšu nodrošinājumu īpašumtiesību nodošanas veidā, tad uz minēto pienākumu var attiecināt noslēguma ieskaita noteikumu.

7. pants

Gala ieskaita noteikuma atzīšana

1. Dalībvalstis gādā par to, lai gala ieskaita noteikums varētu tikt īstenots tā, kā tajā paredzēts,
  - a) neatkarīgi no tā, vai ir sākts vai tiek turpināts likvidācijas process vai sanācijas pasākumi pret nodrošinājuma devēju un/vai nodrošinājuma ņēmēju; un/vai
  - b) neatkarīgi no jebkādas cesijas, tiesu iestāžu uzlikta vai citāda apgrūtinājuma vai citādas atsavināšanas, kas attiecas uz konkrētajām tiesībām vai ir saistībā ar tām.
2. Dalībvalstis nodrošina, lai uz gala ieskaita noteikuma izpildi neattiektos neviena no 4. panta 4. punktā minētajām prasībām, ja vien puses nav vienojušās citādi.

8. pants

Dažu maksātnespējas normu nepiemērošana

1. Dalībvalstis gādā par to, lai finanšu nodrošinājuma līgumu, kā arī finanšu nodrošinājumu saskaņā ar šādu līgumu nevarētu pasludināt par spēkā neesošu vai spēku zaudējušu vai anulētu tikai tāpēc, ka finanšu nodrošinājuma līgums ir stājies spēkā vai finanšu nodrošinājums ir sniegts:
  - a) likvidācijas procesa vai sanācijas pasākumu sākšanas dienā, tomēr pirms rīkojuma vai sprieduma pasludināšanas šajā sakarā; vai
  - b) kādā laikposmā, kas noteikts pirms šāda procesa vai pasākumu sākšanas un definēts, atsaucoties uz šo sākšanu vai pieņemšanu vai uz rīkojuma vai sprieduma paziņošanu, vai uz kādu citu darbību, kas veikta vai īstenojusies iepriekšminētā procesa vai pasākumu gaitā.
2. Dalībvalstis gādā par to, lai gadījumā, kad finanšu nodrošinājuma līgums noslēgts likvidācijas procesa vai sanācijas pasākumu sākšanas dienā, bet pēc sākšanas brīža, vai šajā laikā stājies spēkā kāda finansiāla saistība vai finanšu

nodrošinājumam paredzēta skaidra nauda vai finanšu instrumenti, tam būtu tiesisks spēks un tas būtu saistošs trešām personām, ja nodrošinājuma ņēmējs var pierādīt, ka nav zinājis un nav varējis zināt par šāda procesa vai pasākumu sākšanu.

3. Ja finanšu nodrošinājuma līgumā paredzētas
  - a) saistības finanšu nodrošinājumam vai papildu finanšu nodrošinājumam sniegt skaidru naudu vai finanšu instrumentus, lai tiktu ņemtas vērā izmaiņas finanšu nodrošinājuma vērtībā vai attiecīgo finansiālo saistību summā; vai
  - b) tiesības paņemt atpakaļ finanšu nodrošinājumu atbilstīgi aizstāšanas vai apmaiņas tiesībām, sniedzot līdzvērtīgu finanšu nodrošinājumu,

dalībvalstis gādā par to, lai finanšu nodrošinājumu, papildu finanšu nodrošinājumu vai finanšu nodrošinājuma aizstāšanu vai aizvietošanu saskaņā ar šādām saistībām vai šādām tiesībām, neuzskatītu par spēkā neesošu vai anulējamu vienīgi tāpēc,

- i) ka tas tika sniegts likvidācijas procesa vai sanācijas pasākumu sākšanas dienā, tomēr pirms paziņots rīkojums vai spriedums šajā sakarā, vai kādā laikposmā, kas noteikts iepriekš un definēts sakarā ar šāda procesa vai pasākumu sākšanu vai sakarā ar rīkojumu vai spriedumu, vai kādu vēl citu darbību vai notikumu, kas īstenojies šā procesa vai pasākumu gaitā; un/vai
- ii) ka nodrošinātās finansiālās saistības ir radušās pirms dienas, kad finanšu nodrošinājumam vai papildu finanšu nodrošinājumam tika paredzēta skaidra nauda vai finanšu instrumenti, atbilstīgi aizstāšanas tiesībām vai apmaiņas tiesībām.

4. Neskarot 1., 2. un 3. punktu, šī direktīva neietekmē valstu tiesību aktu vispārējos noteikumus maksātnespējas jomā attiecībā uz tādu darījumu spēkā neesamību, kas noslēgti noteiktā laikposmā, kurš paredzēts 1. punkta b) apakšpunktā un 3. punkta i) daļā.

9. pants

Jurisdikcijas kolīzija

1. Visi jautājumi attiecībā uz kādu no šā panta 2. punktā uzskaitītajiem elementiem, kas rodas sakarā ar kādu nodrošinājumu tādu finanšu instrumentu veidā, kuri pārvedami ar ierakstu kontā, risināmi saskaņā ar tās valsts tiesību aktiem, kurā atrodas attiecīgais konts. Atsauce uz attiecīgās valsts tiesību aktiem norāda uz šīs valsts nacionālajām tiesībām, neņemot vērā nekādas normas, kas paredz, ka attiecīgais jautājums risināms saskaņā ar citas valsts tiesību aktiem.
2. Šā panta 1. punktā paredzētie elementi ir šādi:
  - a) tiesiskais raksturs un piederība attiecībā uz nodrošinājumu tādu finanšu instrumentu veidā, kuri pārvedami ar ierakstu kontā;

- b) prasības, kas nosaka, kā jāslēdz līgums par finanšu nodrošinājumu tādu finanšu instrumentu veidā, kuri pārvedami ar ierakstu kontā, un kā jānosaka nodrošinājums tādu finanšu instrumentu veidā, kuri pārvedami ar ierakstu kontā saskaņā ar šādu līgumu, un, kopumā ņemot, kā ir jāveic formalitātes, kas ir vajadzīgas, lai šāds līgums un šāda nodrošinājuma sniegšana būtu spēkā attiecībā pret trešām personām;
- c) zināšanas attiecībā uz to, vai kādas personas īpašumtiesības uz šādiem ar ierakstu kontā pārvedamiem finanšu instrumentiem nav otršķirīgas, ievērojot konkurējošas īpašumtiesības vai citas tiesības, vai tām pakārtotas tiesības, vai ir notikusi labticīga iegūšana;
- d) formalitātes, kas ir vajadzīgas, lai realizētu nodrošinājumu ar ierakstu kontā pārvedamu finanšu instrumentu veidā pēc nodrošinājuma izpildes notikuma īstenošanās.

10. pants

Komisijas ziņojums

Vēlākais 2006. gada 27. decembrī Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu par šīs direktīvas piemērošanu, jo īpaši par 1. panta 3. punkta, 4. panta 3. punkta un 5. panta piemērošanu, vajadzības gadījumā pievienojot priekšlikumus par tās pārskatīšanu.

11. pants

Īstenošana

Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai vēlākais līdz 2003. gada 27. decembrim nodrošinātu atbilstību šai direktīvai. Par to dalībvalstis nekavējoties informē Komisiju.

Kad dalībvalstis pieņem minētos aktus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālai publikācijai. Dalībvalstis nosaka, kā izdarāma šāda atsauce.

12. pants

Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā dienā, kad to publicē Eiropas Kopienas Oficiālajā Vēstnesī.

13. pants

Adresāti

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Briselē, 2002. gada 6. jūnijā

Eiropas Parlamenta vārdā —
priekšsēdētājs
P. COX

Padomes vārdā —
priekšsēdētāja
A. M. BIRULÉS Y BERTRÁN